

פרשת וישב תשפ"ד

גליון 363
נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

בית שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמות

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
ר' זאב ב"ר משה חיים
מתתיהו כהן גדול חשמונאי ובניו
הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש
הרה"ק רבי בנימין זאב ב"ר שמואל
הרה"ק רבי דוב בעריש ב"ר משה
הרה"ק רבי ברוך מויזניץ ב"ר מנחם מענדל
שמועון בן יעקב משבטי קה
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא
רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו
הרה"ק רבי פינחס ב"ר יעקב יוסף
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק חריף
הרה"ק רבי אלימלך לוי ב"ר משולם פייבוש
הגה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני ב"ר רפאל
אליהו
הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש
רבינו אברהם בן דוד
הרה"ק רבי אליעזר מקאזניץ ב"ר משה
אליקים בריעה

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו כִּי בֶן זִקְנִים הוּא לּוֹ וְעֵשָׂה לוֹ כְּתַנְתָּ פְּסִים" (ל"ז, ג')

רש"י – בן זקונים. שנלד לו לעת זקנתו. ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה כל מה שלמד משם ועבר מסר לו. דבר אחר שהיה זיו אקונין שלו דומה לו

ואין לכפות על התלמיד חלקים בתורה שעפ"י שורש נשמתו של התלמיד הוא לא בא לתקנם בגלגולו זה וכמוכן שאין הדברים אמורים על הלכות שכולם צריכים לדעת על מנת שיוכלו לקיים את מצוות התורה אלא המדובר על לימוד תורה בהלכות גיון הלכות ייבום וחליצה בן סורר ומורה הלכות קרבנות וכדומה שלא בהכרח הם מעשיות לימינו וזה מה שכותב רש"י שהיה זיו אקונין שלו דומה לו דהיינו יעקב ידע מה ללמד את יוסף שכן הם היו דומים ולכן יכול היה יעקב להתאים את עצמו ליוסף כמו שצריך ולפיכך דווקא ליוסף הוא העביר את כל התורה שקיבל משם ועבר לפי שיוסף היה דומה לו

ונשאלת השאלה מה הקשר בין שני הפירושים שמביא רש"י וניתן בס"ד לתרץ כי בפירושו רש"י בא ללמד אותנו את סדרי הלימוד שצריכים להיות בין הרב לתלמיד, הראשון שרק מי ששימש תלמידי חכמים יכול ללמד את האחרים אחרת יש חשש כי הרב בעצמו לא הבין את הדברים לאשורם כאשר למדם לבד בלי הדרכה ובל"י בדקה מוסמכת של רב בעל מדרגה יותר ממנו והוא שכותב רש"י כל מה שלמד משם ועבר מסר לו דייקא ולא נאמר את תורתו סתם
הדבר השני הינו שעל הרב ללמד את התלמיד עפ"י צרכו של התלמיד ולא לפי רצונו של הרב דהיינו אם הילד נמשך לעיון יש ללמדו עיון אם נמשך לבקיאות יש ללמדו בקיאות

"וַיִּשְׂאָנוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכֹל דַּבְּרוֹ לְשִׁלְם" (ל"ז, ד')

רש"י – ולא יכלו דברו לשלום. מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דברו בפה ואחת בלב: דברו. לדבר עמו

ונשאל מה בא רש"י ללמדנו בפירושו דברו, לדבר עמו ומה הקשר בין שני הפירושים שהביא רש"י וניתן בס"ד להסביר שידוע מה שכתוב אין שלום לרשעים אמר ה' ולכן אין לומר שלום למי שהוא רשע וימיהו הרשע זה מי שהולך נגד מצוות התורה נגד ה' כמו שכתב דוד המלך הלא משנאין ה' אנשא" (תהילים קל"ט, ב"א) והיות והאחים חשבו שיוסף הוא בגדר רשע ח"ו לכן לא אמרו לו שלום בחינת "אין שלום אמר אלקי" לרשעים" (ישעיהו נ"ז, ב"א) ורש"י על אתר פירש "כלפי שאמר לצדיקים ולבעלי תשובה שלום לרחוק וגו' חזר ואמר אין שלום לרשעים" והיות ואין גם לדבר עם רשעים על כן מדגיש רש"י בפירושו דברו לדבר עמו היינו שכלל לא דיברו איתו מפני שהחזיקו אותו לרשע על מה שעשה להם

"וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרַחֵק וּבְטָרֵם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַפְּלוּ אֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ" (ל"ז, י"ח)

פעמים כשנמצאים במרחק מדבר מסוים הוא נראה מפחד ומאיים עד כדי כך שניתן להגיע למסקנות והחלטות מרחיקות לכת, אך כשמתקרבים ויורדים לפרטים רואים שאין הדבר כפי שחשבו מלכתחילה ובעצם כולו טוב

"וַיִּקְמוּ כָל בְּנָיו וְכָל בְּנֵיהֶם לִנְחָמוֹ וַיִּמָּאֵן לְהַתְנַחֵם וַיֹּאמֶר אֵל בְּנֵי אָבִל שְׂאֵלָה וַיִּבְּךְ אֹתוֹ אָבִיו" (ל"ז, ל"ה)

רש"י – וימאן להתנחם. אין אדם יכול לקבל תנחומין על החי וסבור שמת, שעל המת נגזרה גזרה שישתכח מן הלב ולא על החי ניתן בס"ד לתרץ כי יעקב לא קיבל תנחומים לפי שישנה גזרה על המת שישתכח מן הלב אך לא על החי וכמו אצל הצדיקים שידעו בעת תפילתם אם החולה יחיה או ח"ו להיפך כמו אצל ר' חנינא בן דוסא

עוד ניתן להסביר בס"ד שיעקב לא הסכים לקבל תנחומים על יוסף כי הרגיש שיוסף לא מת כי כידוע בזמן שצדיק מסתלק מן העולם נוצר חלל ריק שבכוח מעשיו הטובים של הצדיק השרה רוח קדושה וטהרה על הארץ אשר מסתלקת בשעת פטירתו אך ע"י שלומדים ממעשיו הטובים וממשיכים בהם מחזירים קצת את אותה הרוח אך יעקב אע"ה ברוח קדושו הרגיש כי לא נוצר כל חלל בעולם ועולם כמנהגו נוהג ולכן ידע כי יוסף חי וע"כ לא הסכים לקבל על יוסף תנחומים כמובא

"וַיִּמָּצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו וַיִּשְׂרֹת אֹתוֹ וַיַּפְקְדוּהוּ עַל בֵּיתוֹ וְכָל יֵשׁ לֹוּ נָתַן בְּיָדוֹ" (ל"ט, ד')

כתב הרב אברהם חי בן אמוזוג זצ"ל בספרו קנה אברהם "יובן בהק' מה ששמעתי מפי עטר הרב במהרש"א ז"ל שהיה מפ' ע"פ די מחסורו אשר יחסר לו והיה מדקדק למה אמר בלשון הזה די מחסורו ואמר מר בו ירמוז כי מה שחסר העני מן העשיר הוא מספר י"ד באותיות אמצעיות שבמילת עני גימטריא כ"ב ואותיות אמצעיות שבתיבת עשיר גימטריא ל"ז וכו' וגם פה זה כוונת או' וכל י"ש לו נתן בידו ר"ל ע"י שמינהו פקיד על ביתו נעשה עשיר וק"ל"

"וַיַּפְקֵד שֵׁר הַטְּבָחִים אֶת יוֹסֵף אֲתָם וַיִּשְׂרֹת אֲתָם וַיְהִי יָמִים בְּמִשְׁמֹר" (מ', ד')

רש"י – ויפקד שר הטבחים את יוסף. להיות אתם: ויהיו ימים במשמר. שנים עשר חדש
נשאלות כמה שאלות הראשונה למה שר הטבחים מינה את יוסף להיות אחראי על מה שקורה בבית הסוהר הרי יש שר בית הסוהר שאמור להיות אחראי שאלה שניה מה קרה שיוסף משרת אותם הרי כבר נאמר שיוסף היה המנהל בפועל ועפ"י דבריו היו מתבצעים הדברים אז מה קרה שהוא בעצמו צריך לשרת בפועל שאלה שלישית מה בא רש"י לרמוז שהיו במשמר שנים עשר חדש

ונראה בס"ד לתרץ את הכל כי שר הטבחים רומז על ענין הכפרה שכן יום טבוח הוא יום שמקריבים בו קרבנות וקרוב בא לשם כפרה ואתם נשמות האסורות בכבלי האסורים ללא כפרה מבקשות מיוסף הצדיק לעשות להם תיקון לנשמה על מנת שאחרי שנים עשר חודש יצאו מגהנם שכן דין רשעים בגהנם שנים עשר חודש

חנוכה

כותב הרמב"ם הלכות ביכורים (ב', ו') "וכן אין מביאין ביכורים אחר חנוכה שהביכורים שביכרו אחר חנוכה, הרי הן חשובין משנה הבאה, ויניח אותן עד אחר העצרת" וידוע כי עד חג סוכות מביאים ביכורים וקוראים מקרא ביכורים אך עד חנוכה אמנם מביא ביכורים אך לא קורא מקרא ביכורים ניתן לרמוז עניין זה כי ידוע שבחסידות חנוכה הוא סופם של הימים הנוראים על כן עד חג סוכות מביא וקורא היינו שיכול להביא עצמו לידי תשובה באמצעות קריאה היינו סליחות וריבוי התפילות שמתפללים במשך חודש תשרי ולהבטיח הרבה הבטחות שהשנה הוא ישפר את מעשיו אך עד חנוכה מביא ואינו קורא היינו צריך האדם להראות במעשים שחזר בתשובה ולא רק בדיבורים ולכן החיוב הוא בהדלקת הנרות דייקא והברכות לא מעכבות

